

Asia: VN/25636/2023

Väliaikainen poikkeaminen vesivoimalaitoksen lupamääräyksistä sähköjärjestelmän tasapainottamiseksi; työryhmän mietintö

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne sähköjärjestelmän käyttövarmuutta turvaavia toimia koskevista ehdotuksista (18 luvun 5 a §)

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen 20.6.2023 päivätyn ohjelman mukaan ”Hallitus vahvistaa energiajärjestelmälle tärkeän säätökykyisen vesivoiman toimintaedellytyksiä.

Vesilain päivittämisen yhteydessä huolehditaan siitä, että kansantaloudelle ja yleiselle edulle tärkeät hankkeet ovat edelleen mahdollisia. Vesivoiman säätökykyä parannetaan vesipuitedirektiivin mahdollistamissa rajoissa.” Lisäksi hallitusohjelman mukaan ”Vesivoimalla tuotetun tehon korotusmahdollisuuksia parannetaan kriisitilanteita ajatellen.” Myös hallituksen vuoden 2025 puoliväliriihen kirjauksissa on painotettu vesivoiman merkitystä energihuollon, säätövoiman ja huoltovarmuuden kannalta.

2. Lausuntonne sähköjärjestelmän käyttövarmuutta turvaavien toimien menettelyä ja viranomaisjärjestelmää koskevista ehdotuksista (18 luvun 5 b §)

Ehdotusten tavoitteena on mahdollistaa väliaikainen poikkeaminen sähköntuotantoon säätämään kykenevän vesivoimalaitoksen lupamääräyksistä olosuhteissa, joissa laitoksen sähköntuotannon lisääminen olisi välttämätöntä sähköjärjestelmän käyttövarmuuden turvaamiseksi.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on tutustunut esitykseen ja kannattaa vesivoiman säätökyvyn hyödyntämistä tasapainottamaan sähköntuotantoa poikkeusoloissa. Esityksessä ei avata yksityiskohtia, mitkä voimalaitokset säätöön osallistuvat tai miten aiheutuvat haitat tarkemmin määritellään. On tärkeä valita säätövoimaksi teholtaan suuria voimalaitoksia, hajautetusti ja joiden ympäristövaikutukset eri virtaamilla tunnetaan.

3. Lausuntonne Energiaviraston tiedonsaantioikeutta koskevista ehdotuksista (18 luvun 5 c §)

4. Lausuntonne sähköjärjestelmän käyttövarmuutta turvaavista toimista johtuvien edunmenetysten korvaamista koskevista ehdotuksista (18 luvun 6 a §)

-

5. Lausuntonne ehdotuksen vaikutusten arvioinnista (erityisesti millaisia vaikutuksia näette ehdotuksilla olevan ja onko ehdotuksilla muita kuin mietinnössä tunnistettuja vaikutuksia, mitä)

Poikkeusjärjestelyn toteutustapa on moniportainen, kankea, jos halutaan nopeaa tehosäätöä: ensin poikkeamista hakisi Energiavirasto, ja toiseksi asian ratkaisisi Lupa- ja valvontavirasto ja edelleen poikkeaman käyttöönotto tapahtuisi kantaverkonhaltijan ilmoituksella laissa säädettyjen edellytysten täytyessä. Voisi olla eduksi, että laadittaisiin ennakolta toimintaskenaarioita erilaisiin häiriötilanteisiin varautuen, jolloin malli toimia poikkeusoloissa olisi kaikille osapuolille selkeä ja nopeampi. Samalla tulisi kuvattua nykyistä selkeämmin, millaisia käyttövarmuushäiriöitä edellytetään, että poikkeava sääntely käynnistyy.

6. Lausuntonne vesivoiman tilapäisiä lisäämismahdollisuuksia ja sen vaikutuksia koskevan, päätösmenettelyä edeltävän selvityksen tarpeellisuudesta ja toteutuksesta

--

7. Muut huomionne ehdotuksesta

--

Mahonen Sirpa
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto - Jukka Nykänen, ympäristöasiantuntija,
alueidenkäyttö-yksikkö